

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZESTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOLECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

NUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 8, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1, 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przysyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zgłaszacze, za umiarkowanymi, deplacą się miesięcznie kop. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesentów codziennie z wyjątkiem 1 i świątecznych od g. 10-2 po poł. Reklamistów nadst. redakcja nie zwraca.

CENA
6 GROSZY

GENY OKŁADZKI: Za wiersz pełnowygodny jednozłotowy lub jego miejsce Nadeślić k. 50, przed tekstem k. 40, za nakładem: 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 30. Drobnie ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kopc. 12. Ogłoszenie treści matry omalinalnej o 50 proc. drożej. Za dołączenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy

PRENUMERATE I OKŁADZKI przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń; w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZESTOCHOWA, ULICA PANNY MARYI Nr. 39. — TELEFON Nr. 50.

ODEZWA Tymczasowej Rady Stanu.

POLACY!

Sprawiedliwym zrządzeniem Opatrzności dane jest Narodowi polskiemu osiągnąć cel, do którego napróżno zmierzali nieustające nigdy ofiarne wysiłki całego szeregu pokoleń poprzednich. Do odbudowy własnego niepodległego państwa jest dzisiaj naród polski powołany i budowę tę wnieść może potężnym wszystkich sił swoich napięciem, ofiarnością i męstwem, pracą wytrwałą i zgodną, obowiązkowością i karnością, które wszelką prywatą w zarodku tłumią.

Wiekopomnym aktem z d. 5 listopada 1916 r. Monarchowie Niemiec i Austro Węgrzy proklamowali i poręczyli niepodległość Państwa polskiego.

Wcielanie w życie tego państwa, jego rzeczywiście budowa, faktyczne rozciągnięcie ogłoszonego w tym akcie niepodległego bytu państwowego na wszystkie części ku Polsce, a odebrane Rosji ziemie — oto wielkie dziejowe zadanie narodu naszego na chwilę obecną.

Zanim powstanie przedstawicielstwo narodowe z wyborów, zanim władzę zwierzchnią obejmie król polski, powołana została, w celu tworzenia Państwa polskiego tymczasowa Rada Stanu.

Staje ona przed narodem w pełnym poczuciu przyjętej na siebie odpowiedzialności, z głębokim zrozumieniem ogromu zadań, jakie przypadają jej do spełnienia.

Daniem Rady Stanu będzie możliwe rychłe przygotowanie sejmu prawodawczego, jako też opracowanie konstytucyjnego ustroju Państwa, odpowiadającego nowożytnym potrzebom i budowanego na zasadach równouprawnienia wszystkich obywateli.

Kształtując formy tego ustroju, kierować się będzie myślą o konieczności stworzenia w Polsce silnej, rodzimej władzy państwowej, opartej na czynnym współdziałaniu szerokich mas ludowych.

Stworzenie liczonej, bitnej, a karnej armii polskiej, którą, wierna naszym wielkim rycerskim tradycjom, wkrzesiła dawna chwalebna orędowna polskiego, stanowi dla nas radość i pilną konieczność. Świadomi bowiem jesteśmy, że taka armia to pierwszy niepodległego bytu państwowego warunk. Pracyzysni się ona do nazywania potrzebnych Państwu polskiemu motylwie szkodliwych granic i będzie powagi tego Państwa rękoma.

Wielka i powagobna, a także wojskowej wydana być jest

obecnie nie może, organizacja wojskowa oparta będzie na zaciągu ochotniczym, dla którego bohaterские nasze legjony stanowią gotowe kadry własne.

Jednocześnie Rada Stanu przystąpi do pracy nad organizowaniem polskiego skarbu państwowego i wszystkich gałęzi administracji kraju oraz dążyć będzie do obejmowania poszczególnych działów służby publicznej.

Za pilne swe zadanie Rada Stanu uważa określenie i zastosowanie skutecznych środków, w celu gospodarczego ożywienia kraju, uruchomienia przemysłu, budowy zniszczonych siedzib i ognisk pracy, mając przede wszystkim na względzie potrzeby pracującego ludu, rozwój jego kultury umysłowej i materialnej.

Spełnienie wielkich zadań chwili obecnej wymaga od społeczeństwa odpowiednio wielkich ofiar. Rada Stanu starać się będzie o możliwe łagodzenie ciężarów i dokuczliwości, jakie stan wojenny za sobą pociąga. Jednakowoż zgóry przewidywać trzeba konieczność poniesienia jeszcze ciężarów i ofiar, niezbędnych do tego, aby wojna pomyślnie dla Polski zakończona została i na to wszyscy obywatele przygotowani być winni. Niechaj przygotowani też będą na to, że Rada Stanu w swojej działalności walczyć będzie musiała z wielu trudnościami, i że owoce jej pracy nie tylko od niej zależą być będą.

Praca Rady Stanu osiągnie tem pomyślniejsze wyniki, im większym cieszyć się będzie poparciem i wspólnym działaniem narodu. Do współdziałania tego wzywamy, stwierdzając jednocześnie, że tworzymy nie dowolną organizację polityczną, temu lub innemu hasłu służącą, lecz naczelny polski urząd państwowy, który traktować będzie na równi wszystkich obywateli państwa i od wszystkich też równego dla siebie żądać będzie postulatu.

Wszystkich synów potrzebuje Ojczyzna i nikomu od służby dla niej uchylać się nie wolno.

W poczuciu odpowiedzialności przed Bogiem i narodem przystąpmy pszyccy do pracy, abyśmy Polskę wolną i dostojną, jako trwałe dziedzictwo, przekazać mogli pokoleniom potomnym.

Od marzeń i słów o Państwie polskim przechodzimy do czynu.

Tymczasowa Rada Stanu Królestwa Polskiego.

Warszawa, d. 18 stycznia 1917 r.

Z powodu otwarcia tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego „Deutsche Warsch. Ztg.” zamieszcza artykuł następujący:

„Nowe państwo polskie ma już swoją historję. Po proklamacji monarchów Niemiec i Austro-Węgry 5-go listopada 1916 roku, nastąpiło 26-go listopada ogłoszenie rozporządzenia o tymczasowej Radzie Stanu Królestwa Polskiego. Dnia 1-go grudnia

wkroczyły Legjony do Warszawy, dziś zaś 14-go stycznia 1917 roku, zbiera się w Warszawie polska Rada Stanu.

Polska wkrocza temsamem na tory rozwoju państwowego.

Rosjaci jej przymierzeńcy napróżno odmawiają jej tego prawa. Wielkie zdarzenia dziejowe nie liczą się z wątpliwościami prawnopaiństwowymi. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej ogłosiły swoją niezależność na długo przed pokojem z Anglią, a Francja już przed r. 1778 uznała ich istnienie, zawierając z nimi przymierze i traktat handlowy. Forma państwowa i ukształtowanie granic były wówczas tak samo nieustalone, jak dzisiaj w Polsce. Wola utworzenia państwa wystarczyła, aby uznać prawo Stanów Zjednoczonych do bytu państwowego; zasady tej jednak nie może przywłaszczać sobie wszelka drobna narodowość, wiedząca zarozumiałością, historycznie nieuzasadnioną.

Polska stoi na prawnym gruncie faktów historycznych. Jeżeli Rada Stanu i naród okażą jednomyślną wolę utworzenia państwa, to Polska osiągnie prawo do bytu państwowego.

Im mocniejsze będą podstawy i budowa, tem mniej je wstrząsna zakusy przeciwników.

Jednakże dzieło, mające istnieć i trwać, stworzyć można tylko pracą poważną i cierpliwą, tembardziej, gdy trzeba ją wnieść na gruncie nieprzygotowanym.

Wskrzeszenie Polski dokonywa się wśród najcięższych ze wszystkich wojen: dotychczas Polska nie jest w stanie ani przychylić się do szczęśliwego zakończenia wojny, ani po zawarciu pokoju bronić swego bytu państwowego. Do obu tych zadań musi się zbroić, jeśli pozyskać pragnie imię i powagę, należną państwu samodzielnemu. Bitny naród polski powinien u boku armii swoich oswobodzicieli stworzyć sobie armię dość silną, by sprostała temu zadaniu. Podstawę do tego dają mu waleczne Legjony polskie.

Krok za krokiem, jak spodziewamy się, dokona się następnie budowa państwa polskiego. Powaga sytuacji powszechnej wymaga roztropnej i pełnej wzajemnego szafowania współpracy wszystkich, biorących udział w tem dziele; nie można przytem pominąć wielkich zagadnień chwili wojennych i politycznych, utrzymanie zaś tego względu na uwadze jest poważnym i pełnym odpowiedzialności zadaniem mocarstw sprzymierzonych.

Rada Stanu zaś ponosi odpowiedzialność, że do tworzenia państwa polskiego przystąpi ze stanowczością, ale też z rozwagą i ostrożnością. W ten sposób dzieło musi się powieść i powiedzie się z pewnością.”

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 16 stycznia:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gener. feldmarsz. ke. Leopolda Bawarskiego.

Z całego frontu nie ważnego nie ma do doniesienia.

Front wojsk generała-pułkownika arcyksięcia Józefa.

Natarcia nieprzyjacielskie między Casinu a doliną Saaby nie miały również i wczoraj żadnego powodzenia.

Rumuni, którzy wtargnęli do pe-

wnego stanowiska, zostali kontratakami całkowicie odrzucony, przyczyniwszy wzięto do niewoli 2 oficerów i 200 żołnierzy.

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Rupprechts Bawarskiego.

Usiłowania oddziałów francuskich wtargnięcia do naszego stanowiska pod Boufraignes (na południu od Roye) zostały udaremnione przez załogę okopów.

Poza tem, obustronna działalność bojowa utrzymywała się w granicach umiarkowanych, pominiawszy oczywiście ogień nieprzyjacielski tu i owdzie.

Front niemieckiego następcy tronu. Nic nowego.

Balkański plac boju.

Front generała marszałka polnego v. Mackensena.

Po gwałtownem przygotowaniu artyleryjskim, silne masy rosyjskie wystąpiły do ataku, po obydwóch stronach Fundeni. Fale wojsk atakujących zaatakowały się w ogniu zaporowym na kilkaset metrów przed naszymi stanowiskami.

Przy powtórny ataku wieczorem udało się niektórym oddziałom nieprzyjacielskim dotrzeć do naszych okopów, zostały one jednak stamtąd natychmiast wyparte z powrotem. Straty nieprzyjaciela są duże.

Front macedoński.

Nic nowego.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Komunikat austriacki.

WIENIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 15 stycznia:

Wschodni plac boju.

Wczoraj popołudniu wojska osmańskie zdobyły wieś Vadeni, będącą ostatnią miejscowością, obsadzoną jeszcze przez nieprzyjaciela na południe od Seretu.

Na południowym skrzydle frontu wojsk generała pułkownika arcyksięcia Józefa, Rosjanie i Rumuni wykonali silne ataki na zajęte przez nas w ostatnich dniach stanowiska na północ od doliny Susuty. Atakujących wszędzie odparto.

Dalej na północ nie wydarzyło się nic nowego.

Włoski teren walk:

Na froncie Dolomitów wojska nasze ubiegłej nocy wysadziły w pobliżu wielkiego Lagazuol, łącznik skalisty w południowego stoku między własnymi a nieprzyjacielskim stanowiskiem. Wybuch powiódł się zupełnie. Szeroka przepaść dzieli obecnie obu przeciwników.

Na froncie Karstu chwilami wzmagają się nieco akcja artyleryjska.

Południowo-wschodni plac boju.

Sytuacja nie uległa zmianie.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-porucznik.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, dnia 14 go stycznia:

Front zachodni.

W okolicy Rygi i jeziora Babit, zaatakowały wielkie siły niemieckie nasze oddziały, lecz zostały odparte ogniem naszym i kontratakami.

Front kaukaski.

Nocą 12 stycznia oddziały nasze zaatakowały, na południe od wsi Telne, Turków, ci uciekli.

Zabraliśmy jeńców i zdobyliśmy wiele amunicji.

I-sza Loterja Klasyczna Rady Głównej Opiekuńczej w Warszawie.

na 30,000 numerów pada w 5-ciu klasach i
15000 wygranych i premja

Główne wygrane w I klasie 10,000 rb., II—15,000 rb., III—20,000 rb., IV—25,000 rb., V—75,000 rb., premja 25,000 rubli.

Losy są już do nabycia po cenie rb. 3 za 1/4 losu rb. 12 za cały los do każdej klasy u R. Pruszkowskiego, ul. Panny Marji № 26.

Komunikat francuski.

Sprawozdanie urzędowe z dnia 14 stycznia:

Po południu:

Zwykła działalność artylerji na południe od Somme i w okolicy Verdun.

Na południe od Berry-au Bac odparto kilka oddziałów wywiadów i innych nieprzyjaciela, zadając mu straty.

Poza tem na całym froncie noc upłynęła spokojnie.

Wieczorem:

Działalność artylerji na prawym brzegu Mozy i na południe od Somme. Poza tem nie było poważniejszych walk.

Komunikat belgijski.

Urzędowo donoszą 14 stycznia:

Poza pewną działalnością artylerji w kierunku Het-Sas, nic nowego.

Komunikat angielski.

Główna kwatera donosi dnia 15 stycznia:

W nocy część naszych wojsk wtargnęła do linii niemieckich na wschód od Loos i zabiła wiele nieprzyjaciół.

Front w Mezopotamji.

W dniu 11 bm. konnica nasza zajęła miejscowość Hai przy Szat el Hai, gdzie zdobyła karabiny i amunicję.

W tym samym dniu zatopiono ogniem artyleryjskim 4 okręty nieprzyjacielskie na Tygryście.

Wojska nasze poczyniły dalsze postępy po prawym brzegu Tygrysu na wschód i zachód od Kut-el-Amara. Zdobyto dwa moździerze okopowe, dwa karabiny maszynowe i bomby. Z wyjątkiem wąskiego skrawka terenu nad rzeką Bend na północ wschód od Kut el-Amara, na którym trzyma się jeszcze nieprzyjaciół, cały prawy brzeg Tygrysu na wschód od Szat el Hai jest oczyszczony z wojsk nieprzyjacielskich.

Ostatnie wiadomości.

BERLIN. Urzędowo donoszą 16-go stycznia—wieczorem:

Na wschodzie rozwinęły się walki na południe od Smorgoni.

Na zachodzie nic nowego.

Plany koalicji.

HAAGA, 17 | 1. „Nieuwe Rotterdamsche Courant” podaje wiadomość, zaoczerpniętą jakoby ze źródeł międzynarodowych, że państwa koalicji nie zamierzają w roku bieżącym angażować się w walki w wielkim stylu o charakterze przystygającym, odkładając je do wiosny roku 1918, kiedy, według obliczeń, osiągną „maximum” swych sił zbrojnych i środków technicznych.

Przegrupowanie w armji rosyjskiej.

WIENIEN, 17 | 1. „Wiener Allgemeine Ztg.” otrzymuje wiadomość z Petersburga, że na kolejach południowo-rosyjskich częściowo powstrzymano zupełnie, a częściowo bardzo ograniczono przewóz osób cywilnych z powodu wielkiego przewozu wojska do Besarabji.

Pokój czy wojna?

Beznadziejność pokoju.

„Zuricher Zeitung” donosi:

Rzady kantonalne w Zurychu, Bernie i Bazylei stwierdzają z rezygnacją i wielkim ubolewaniem, że odpowiedź koalicji na notę Wilsona oznacza, iż wszelkie nadzieje pokoju pozbawione są ostatecznie widoków.

Dzienniki szwajcarskie wyrażają zgodną opinię, że warunki pokoju, podane przez koalicję, zostały w jawnej sprzeczności z faktami i wypadkami wojennymi.

Nowe nadzieje propozycji pokojowej

LUGANO, 17 | 1. Dzienniki włoskie wyrażają nadzieję, że po odpowiedzi koalicji na notę Wilsona wyrazić należy dalszej dyskusji i mowy o pokoju.

„Stampa” sądzi, że po tym kroku nastąpi nowa not. Niemiec. Objawia się silne przekonanie, że po nowem otwarciu parlamentu niemieckiego, kanclerz Bethmann Hollweg wygłosi znówu mowę pokojową.

„Avanti” wyraża przekonanie, że propozycje pokojowe wyjść mogą tylko od związków państw neutralnych.

„Ideal Nazionale” zwraca się do Watykanu z prośbą, aby powstrzymał duchowieństwo w państwach neutralnych od udziału w akcji pokojowej.

Nowy krok Wilsona w sprawie pokoju?

BERLIN 17 | 1. „Morningpost” donosi: Mimo iż Wilson i gabinet zachowują tajemnicę co do przyszłego kroku na rzecz pokoju, jest powód do przypuszczenia, że Wilson zdecydował się uczynić nową próbę, ażeby skłonić Niemcy do okazania Wilsonowi i reszcie światu tej samej otwartości, jaką okazała koalicja i do wypowiedzenia swych warunków.

Wilson nie podziela zdania, że przez wymianę myśli w sprawie pokoju nie osiągnęto niczego. Prezydent sądzi, że uczyniono znaczny postęp. Ma on być zdania, że wpływu partji pokojowej we wszystkich krajach wojujących, która dotąd nie miała okazji do wypowiedzenia swych zapatrywań, zwiększyły się. Stworzono teraz korzystną atmosferę dla pokoju, której trzeba dodawać otuchy.

Socjaliści rosyjscy za pokojem.

LUGANO, 17 | 1. Według nadesłanych tutaj informacji, objawia się w rosyjskiej partji socjalistycznej silny odruch przeciw zwołaniu konferencji socjalistów państw koalicji. Konferencja taka nie byłaby korzystną dla idei pokoju. Dlatego socjaliści rosyjscy przemawiają za zwołaniem międzynarodowej konferencji socjalistycznej.

Straty Rumunji.

GENEWA, 17 | 1. Rząd rumuński, który od początku wystąpienia Rumunji do wojny wcale nie ogłaszał strat wojennych, obecnie podał do wiadomości, że według ostatnich otrzymanych wykazów, a liczy 600 tysięcy żołnierzy, którzy wyszli na

pole walki, 200,000 zostało zabitych lub ranionych, a 100,000 dostało się do niewoli.

Karty chlebowe w Szwecji.

KOPENHAGA, 17 | 1. „Berlingske Tidende” donosi ze Sztokholmu, że w Szwecji, poczynając od dnia dzisiejszego wchodzi w życie system kart chlebowych.

Konferencje polityczne w Wiedniu.

WIEDEN, 17 | 1. Przewodniczący Narodowego Związku Niemieckiego, pos. Gross, odwiedził wczoraj po południu prezesa Koła polskiego Bilin-skiego, z którym odbył dłuższą konferencję w sprawie prezydentury Izby i politycznego programu prac Rady państwa. Dr. Bilin-ski zaproszony jest na poniedziałek na konferencję do prezydenta ministrów.

Trzęsienie ziemi.

STOKHOLM, 17 | 1. Telegram z Tokio donosi, że Formozę nawiedziło gwałtowne trzęsienie ziemi: przeszło 1000 domów runęło, zginęło około 300 osób.

Protest.

STOKHOLM, 17 | 1. Petersburski „Kurier Nowy” zamieszcza protest, zaopatrzonej w 300 podpisów, przeciwko wystąpieniu Koła polskiego w sprawie wyłączenia posta Łempickiego z Dumy. W proteście tym powiedziano: Robotnicy Polacy pracujący w różnych fabrykach miasta Petersburga, oraz przedstawiciele polskiej inteligencji demokratycznej oświadczają, że szerokie masy ludu polskiego nie podzielają stanowiska Koła polskiego i dziękują postom: Czenkolemu, Koreńskiemu i Januskiewiczowi za poparcie dane ich uprawnionym dążeniom niepodległościowym, oraz wyrażają nagane dla stanowiska przedstawicielstwa Dumy.

Nowa taryfa celna.

BERLIN, 17 | 1. Rządy niemiecki i austro-węgierski podpisały w tych dniach umowę o nowej taryfie celnej dla Królestwa Umowa ta obowiązuje od 10 b. m. Nowa taryfa celna opiera się na podstawach następujących: Cały teren Królestwa uznany jest za jeden okręg cłowy. Opłaty celne pobiera ten urząd, na którego terenie okupacyjnym znajduje się komora celna. Pozatem obie strony pobierają mogą wewnętrzne podatki od towarów. Towary przewożone z jednej okupacji do drugiej nie podlegają dodatkowym opłatom celnym.

Chłopi o królu polskim.

Wśród ludu mówi się ciągle o osobie przeszłego króla polskiego, który jest symbolem i wyrazicielem władzy wszelkiej.

Współpracownik „Gazety Radomskiej”, zapytywał chłopów w różnych stronach ziemi kieleckiej i radomskiej, jakiego króla pragną mieć na tronie polskim.

Odpowiedzi były prawie identyczne: „Chcemy króla, z którymby można rozmówić się po polsku, żeby był katolikiem, aby rozmawiał z chłopami, wydawał swoje pieniądze, popierał sklepy polskie i kółka rolnicze, żeby był takim, jak król Kazimierz Wielki, którego nazywaliśmy królem chłopów”.

O takim królu marzy ogół chłopski. Nie dziwny się tym skromnym żądaniom, ale to właśnie, czego żądają od króla polskiego chłopci, świadczą, jak bliską swemu sercu chcą mieć osobę królewską na tronie. Jeden z chłopów mówił mi, że pragnie, aby król polski wydał chłopom swoje obrazki.

Widzimy, że król, który z woli

4. + p.

z Cichowiczów

Emilja Rawicz - Piasecka

b. obywatelka m. Częstochowy.

Po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu w d. 16 Stycznia 1917 roku przeżywszy lat 81.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w d. 18 Stycznia r. b. o godzinie 9 i pół rano z mieszkania ul. Panny Maryi № 33 do kościoła św. Zygmunta na nabożeństwo żałobne, po skończeniu którego odbędzie się pogrzeb na cmentarzu miejscowym. Pogrzeźni w głębokim smutku i żalu za przaszają na te smutne obrzędy, wszystkich przyjaciół i znajomych zmarłej

Córki, zięciowie, wnuczka i wnuk.

narodu zasiądzie na tronie, znajdzie bezwzględna miłość i szacunek wśród chłopów.

Co do armii polskiej, to chłopci wcale trzeźwo zapatrują się na tę sprawę, twierdzą oni: „jak będzie król, musi być i wojsko, ale wtedy nikomu zdrowemu nie wolno uwalniać się od służby...”

„To będzie służba nie dla Moskała” — mówią chłopci.

„Uciśniony” żargon.

W „Głosie Narodu” znajdujemy interesującą notatkę z okazji ostatnich wystąpień nacjonalistów żydowskich

„W dyskusji w Radzie miejskiej warszawskiej nad wnioskiem litwaków o wprowadzenie żargonu do szkół publicznych powołano się między innymi na ustawę z dnia 5 czerwca 1862 r., mocą której żydzi zostali zrównani w prawach z innymi obywatelami Królestwa Polskiego. Przypomnienie to przypomina pewien ciekawy splot faktów, z którego mało kto zdaje sobie o nas sprawę. Ustawa z 5-go czerwca 1862 r. była częścią wielkiej konstrukcji politycznej ówczesnej: autonomji Królestwa. Zdo bywając na Rosji te szerokie na owe czasy ramy życia prawnopublicznego, prawodawca polski uważał za jedno z najbliższych zadań obdarzyć żydów równouprawnieniem, jakiego nie mieli w Rosji. W parę lat potem autonomia Królestwa runęła. Znikła Rada Stanu, znikły Rady gubernjalne, powiatowe i miejskie, znikła administracja polska, znikły polskie sądy i szkoły. Z całej zniweczonej budowy pozostała jedna jedyna rzecz: równouprawnienie żydów. Polska straciła wszystko. Żydzi wyszli z zyskiem. Wspomniałobyś dar, który przyniosła im chwila naszego wyzwolenia się, zachował dotąd swą moc obowiązującą. W Rosji są żydzi helotami, w Polsce korzystają z praw obywatelskich. Praktyczne wnioski, wysnute z tej różnicy, oglądamy właśnie. W 54 lata po reformie Wielopolskiego „uciśniony” żargon sięga po „równouprawnienie” na ziemi Piastów!”

Listy do Redakcji

Szanowny Redaktorze!

Za łaskawym pośrednictwem Pańskim zwracam się do Rodziców, mających dzieci w szkole średniej, że od pełnego czasu w lokalu gimnazjum św. Józefa co niedziela: w godzinach popołudniowych od 3 do 4 odbywają się pod egidą „Koła Macierzy przy gimnazjum św. Józefa i Seminarjum Nauczycielek Ludowych” czytanki dla młodzieży, na które niniejszem ich dzieci serdecznie zapraszam. Wejście bezpłatne.

Z uszanowaniem

Ks. dz. Stan. Kronenberg.

P.S. Inne pisma miejscowe proszę o przedrukowanie tego zaproszenia.

Szanowny Panie Redaktorze! My, niżej podpisani, jako Komisja wybrana przez zebranie przy ul. Jasogórskiej w lokalu szkoły W. P. Szudejki w dniu 19 grudnia 1916 r. z grona czwartej kurji, oświadczamy, że z Komitetem Obywatelskim Chrześcijańskim nie mamy nic wspólnego.

Dla dobrej ogólnej sprawy uważamy, że tylko jeden Komitet uznać możemy i to ten, który zawiązał się pierwszy w Częstochowie t. j. Komitet Narodowy. Powoływanie się na nasze nazwiska na zebraniach Komitetu Obywatelskiego Chrześcijańskiego jakobyśmy mieli należeć do tego Komitetu są nie na miejscu, wobec tego uważamy za stosowne zwrócić uwagę Chrześcijańskiego Komitetu Obywatelskiego, aby nadal zaprzestał podobnych insynuacji.

Racz przyjąć i t. d.

L. Gładych, W. Grott, F. Ebert, J. Ozgowski.

P. S. Jednocześnie nadmieniamy, że w dniu 31 grudnia 1916 r. rzekli się swych mandatów pp. Buchacz, Grygosiński i Kolwas.

Częstochowa, 16—I—1917 r.

Szanowny Panie Redaktorze!

Ośmielam się jeszcze raz prosić o udzielenie mi gościnę na łamach swego pisma w celu umieszczenia następujących słów: Podczas obrad wczorajszych w Stow. Rzem. Przem., w których brali udział mężowie zaufania kurji III, wybrani na zebrania, urządzonem w Niedzielę przez Kom. Nar. Wyb., wynikiem czego była delegacja, złożona z kilku osób, w celu porozumienia się z Chrześ. Kom. Wyb., miałem możność skonstatować, że tenże komitet, pomimo krzącających o nim nieprzychylnych wieści—w zupełności jasno pojmuje swe narodowe postąpanstwo.

Niniejszem tedy przepraszam tenże Komitet Chrześ. Obyw. za przykry sąd o nim, jaki się daje wyzyczyć z mego poprzedniego listu do Redakcji i jednocześnie zaznaczam, że niema tego złego, coby na dobre nie wyszło, czego dowodem, że egzystencji tego właśnie komitetu bardzo wiele należy się uznania za wielką ruchliwość, jaką wykazał przy werbowaniu mało uświadomionych jednostek do zapisywania się na listy wyborcze.

Oby zakończenie było takie, jakim był wczorajszy początek!

Racz przyjąć i t. d.

Antoni Eger.

KRONIKA

Obchód rocznicy 1863-go.

Komitet obchodu styczniowego wyznaczony z grona członków Rady miejskiej, podejże do wiadomości, że tegoroczny obchód rocznicy powstania 22 stycznia 1863 roku ograniczy się, ze względu na okoliczności od komitetu niezależnie, do uregulowania nabożeństwa z kazaniem w głównym kościele na Jasnej Górze, które odbędzie się w nadchodzący poniedziałek 23 stycznia o godz. 9 i pół rano.

Dla członków Rady, Magistratu i organizacji, które przyjmą udział w nabożeństwie, będą wyznaczone miejsca w kościele przed głównym ołtarzem i wawie środkowej.

Zapisy organizacji będą przyjmowane we czwartek, piątek i sobotę w Kasie Pożyczkowej na czas wojny ul. Panny Marji nr. 18, od godz. 10 rano do 1 po poł.

Członkowie Rady i Magistratu prosi się o przybycie w poniedziałek 22 b. m. o godz. 9 rano do sali Rady celem wspólnego udania się na nabożeństwo.

Dr. J. Marczewski, W. Jabłoński, M. Jurakowski.

Nabożeństwo.

W d. 22 bm. staraniem miejscowej Ligi Kobiet p. w. odbędzie się uroczyste nabożeństwo w Bazylice Jagiellońskiej o g. 9 i pół rano na pamiątkę powstania styczniowego roku 1863

Panów kupców uprasza się o zamknięcie w tej godzinie sklepów.

Doniosłe zebranie.

Dziś we czwartek 18 bm. o godz. 4 po poł., rozpoczyna się obrada Nar. Kom. Wyborczego w lokalu Stow. Kupców Polskich wraz mężami zaufania 5-ciu kurji celem wystawienia kandydatów przyszłych radnych miasta. Zebranie to ma nadzwyczaj doniosłe znaczenie dla naszego miasta, tembardziej obecni na niem będą przedstawiciele całego społeczeństwa.

Jeszcze tylko do 30 b. m.

Proszeni jesteście o zaznaczenie, że czynności biura rejestracji strat wojennych mieszczącego się przy ul. Panny Marji nr. 42, zosrały przedłużone tylko do 30 b. m.

Czytanki niedzielne dla młodzieży szkolnej.

W lokalu gimn. Realnego przy ul. Panny Marji nr. 30 odbywają się co niedziela w godzinach popołudniowych od godz. 3 do 4 czytanki dla młodzieży szkół średnich. Dziś zwłaszcza, kiedy tak trudno o czytanie książek w domu z powodu drożyzny

i braku światła nabywie książki na własność lub choćby o jej wypożyczenie z powodu braku pieniędzy, wskazaniem jest, aby młodzież grupowała się i wspólnymi siłami umożliwiła sobie zaznajomienie się z dziełami literatury naszej. Oto nadarza się sposobność po temu, jak świadczy list, nadesłany Redakcji naszego pisma przez ks. dyr. Kronenberga.

Posyłajmy więc młodzież szkolną na wspólne czytanki, — niech się zbiera w dni niedzielne, niech sobie czas urozmaica słuchaniem tego, co jest prawdziwie pięknem w skarbcu naszego piśmiennictwa, tembardziej, że obecnie czytane tam są dzieła niedawno zgasłego wieszczą naszego Henryka Sienkiewicza.

Dzisiejsze zebranie 6 kurji.

Obyw. Chrz. Kom. Wyborczy zaprasza pp. wyborców chrześcijan na leżących do 6-ej kurji na zebranie dnia 18 stycznia w czwartek o godz. 6 wiecz. do lokalu Stow. Rzem. Przemysłowego ul. Panny Marji nr 9, celem wybrania 12 tu mężów zaufania, którzy przedstawią kandydatów do Rady Miejskiej.

Wstęp na zebranie za okazaniem paszportu z odpowiednią adnotacją

Dzisiejsze przedstawienie.

Dziś we czwartek 18 bm. w sali teatru Paryskiego odbędzie się przedstawienie na korzyść niezamożnych uczniów I-go Gimn. Polskiego.

Przed wyborami

Rady Miejskiej.

Pierwszy okres akcji wyborczej, zakończył się w d. 11 bm., mówiąc nawiasem, zapisem na wyborcę p. F. chrześcijanina, na listę kurji I. Ogólna ilość zapisów, sięgająca prawie 9 tysięcy, uważać można za normalną; z czego wynika wniosek, że agitacja wyborcza była gorliwa.

Byłoby więc wszystko w porząd-

ku, gdyby nie to, że metody agitacyjne w obozie chrześcijańskiej ludności, a żydowskiej — były zasadniczo różne: w pierwszym bowiem nie przekraczała ona dozwolonych przez etykę granic, podczas gdy w drugim nie przebiegano w środkach. Widocznie pp. izraelci obrali sobie za hasło — per fas et nefas — wziąć górę nad dwa razy większą procentowo ludnością polską. To też w dniach najwęższego napływu zapisów wyborców, spotykaliśmy wśród żydów i głuchych, i ślepych, i chromych, i chorych do tego stopnia, że trzeba im było podestawiać na sali stolki, aby ofiary agitacji nie przytłoczyli życiem swego postuszeństwa.

Ale to były jeszcze „kwiatki“, w porównaniu z niesumiennymi sposobami „szwarcowania“ się na listę wyborców.

Członkowie Komisji wyborczej raz wraz, mieli do czynienia z porozrywanyimi paszportami, których ruchome kartki mogły służyć (po ostemplowaniu), zamiast jednej kilku osobom, nie mającym prawa wyborczego.

Trafiały się też (i to wcale niezadko!) paszporty izraelskiej młodzieży, w których liczba lat podskrobywaną lub wywabianą chemicznie była, w celu dopasowania jej do wymaganego minimum!

Jednym słowem, Komisja Wyborcza, pomimo całej swej czujności i starania, nie mogła napewno pochwycić i sprostować wszystkich nadużyć, jakich się dopuszczała brać izraelska. W szczególności szóstka kurja została nieproporcjonalnie i nielegalnie przeforsowana przez żydów

O skutkach ich niesumiennej akcji nie czas jeszcze mówić, więc tymczasem, konstatując fakt, kończę.

N. Y. x.

Teatr „PARYSKI“ ul. P. Maryi 19.

Dziś
zmiana
programu.

Teatr „ODEON“ ul. P. Maryi 27.

Program od środy 17-go do niedzieli 21-go Stycznia 1917 roku.

Dziś jeden z najciekawszych obrazów sezonu! — Ostatnia nowość sensacyjna!

Ostrzeżenie czyli **Ofiara Szatana**
Niezwyczajny dramat amerykański
w 5-ciu aktach.

Teatralny narzeczony (Wyborna komedia amerykańska)

W NA SCENIE: Nowości

Na śądanie Publiczności! Posetaje tylko jeszcze przez 2 dni, t. j. przez
środę 17 i czwartek 18 Stycznia.

Trzech Fredków

Operetka komiczna w 2-ach aktach, muzyka Wichlera
i J. Baranowskiego.

W Ogniu: Teatr operowy.

Obecnie koncertowa J. M. Krawiec p. M. S. Krawiec. — Ceny miejsc zwykłe. — Świąteczny program.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Panny Maryi № 10. (1 Aleja)

Choroby zębów i jamy ustnej.

przyjmuje codziennie
od 9-1 i od 3-7 wieczorem.

Doktor **PAWEŁ BRONIAŃSKI**

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę

Panny Marji Nr. 21 obok

Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-7 po poł. Panie od 12-1 po poł.

Pierwsza w Częstochowie

otworzona została przy handlu moim ulica

Panny Maryi № 21

WINIARNIA

polecam wina: Węgierskie, Francuskie, Włoskie, Portugalskie, Hiszpańskie i inne do wypicia na miejscu.

Bufet zaopatrzony w zakąski

A. Jankowski.

Macióra przybłąkała się
Wiadomość w
Adm. „Gońca“

Bez świątecznego trąsty, Mleko zgaszone, Masło, Gryby, Kaszka krakowska, Groch i Miso jarzta poleca Skład Ryb przy ul. Panny Marji Nr. 25.

22 godzinny wyjazd, od 1-go kwietnia do wyjazdu mieszkań: 6 pokoi z wygodnym elektrycznym oświetleniem. Szkoła 8 a, dom Wolfigg.